

**ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННИЙ
ГЕННАДІЙ ШИПРИКЕВИЧ,
АРХІЄПИСКОП СІЧЕСЛАВСЬКИЙ
І ЧИКАЗЬКИЙ – ВИЗНАЧНИЙ
ІЄРАРХ ДРУГОГО ВІДРОДЖЕННЯ
УАПЦ 1941–1944 рр.**

В. Є. РОЖКО

Статтю присвячено визначному ієрарху нашої Церкви, волинянину, вихідцю з відомої давньої священичої родини, одному з будівничих рідної Церкви в Україні і діаспорі. Якнайповніше відтворено життєпис владики Геннадія від народження до упокоєння в Бозі їх Високопреосвященства.

Ключові слова: архієпископ Геннадій Шиприкевич, Милецьке духовне училище, Холмська духовна семінарія, архієрейське служіння, село Годомичи, міста Січеслав (Дніпропетровськ), Чикаго.

V. Y. ROZHKO

HIS EMINENCE GENNADY SHYPRYKEYVYCH, ARCHBISHOP OF SICHESLAV and CHICAGO – THE OUTSTANDING HIERARCH OF UAOC OF THE SECOND REVIVAL OF 1941–1944

This article is devoted to the outstanding hierarch of our Church, volynian, the offspring of the famous ancient priestly family, one of the builders of Mother Church in Ukraine and diaspora. Here it is displayed the most complete biography of Bishop Gennady from his birth to repose in God of His Eminence.

Коли хоче хто йти вслід за Мною, – хай зречеться самого себе, і хай візьме свого хреста та йде вслід за Мною (Мф. 16: 24)

Актуальність. У наш час надзвичайно актуальними є дослідження, які торкаються висвітлення життєвого шляху архіпастирів, які все своє життя присвятили служінню Богові та українському народу. Коли відроджується церковна історіографія, поступово повертаються із забуття імена та діяння визначних ієрархів нашої Церкви. Сьогодні є велика потреба в дослідженні архівних матеріалів та рукописної спадщини, яка торкається таких постатей, як архієпископ Геннадій Шиприкевич.

Метою написання статті є спроба об'єктивно, у хронологічній послідовності, якнайширше висвітлити життєпис визначного ієрарха – архієпископа Геннадія Шиприкевича, повернути його ім'я рідній Церкві, нашій історії.

Завдання дослідження:

- простежити життєвий шлях владики Геннадія Шиприкевича від народження, навчання, священичого, архієрейського служіння Богові і Україні до упокоєння в Бозі;

- дати повну характеристику священничого, архієрейського служіння владики Геннадія;
- якнайповніше висвітлити особливості релігійно-церковної діяльності архієпископа Геннадія Шиприкевича в Україні та діаспорі.

Key words: *Archbishop Gennady Shyprykevych, Myletsky Theological College, Chelm seminaries, priests, bishops service, Hodomychy village, town Sicheslav (Dnepropetrovsk), Chicago.*

Об'єктом дослідження є релігійно-церковна діяльність їх Високопреосвященства у священничому і архієрейському сані на рідних землях та на еміграції.

Джерельною базою для написання статті стали документальні та історичні джерела Держархівів Волинської, Тернопільської областей, архіву автора, архіву Інституту дослідів Волині у Вінніпезі (Канада), переданого через автора до фондів ДАВО.

Серед опрацьованих документальних джерел ДАВО це – Ф. 35. – Оп. 5. Клірові відомості церков і парафій Волинської єпархії 1793–1914 роки; Ф. 46. – Оп. 1–9. Відділ безпеки Волинського воєводства за 1920–1939 роки; Ф. 3618. – Оп. 1. Товариство «Волинь», науково-дослідна установа Інститут дослідів Волині м. Вінніпег, провінція Манітоба, Канада 1932–2014 роки та інші. Як також документальні джерела Держархіву Тернопільської області: Ф. 148. – Оп. 1. Волинська духовна консисторія в м. Крем'янці 1919–1939 роки; Ф. 232. – Оп. 1, 2. Волинська духовна семінарія в м. Крем'янці 1919–1939 роки.

Автор надрукував низку статей про архієпископа Геннадія Шиприкевича у виданнях західної діаспори, України, монографіях з історії рідної Церкви.

Виклад основного матеріалу. Архієпископ Геннадій Шиприкевич (29.09.1892 – 27.10.1973) походив з давнього волинського священничого роду, витоки якого знаходимо у XVIII ст. [20, с. 235]. Дід владики Геннадія о. Василь Шиприкевич (1835–1918 рр.) із дружиною Мартою (також родом із давнього волинського священничого роду Дашкевичів) народили 13, а виховали 12 дітей: шестеро синів – майбутніх священників і таку ж кількість дочок, доля яких склалася по-різному, але більшість отримали освіту та стали дружинами священників [4, арк. 219].

Отець Василь Шиприкевич народився в с. Рогожанах Володимирського повіту. Його батько, о. Яків Шиприкевич, був настоятелем місцевого храму, скінчив 1857 року Волинську духовну семінарію в Крем'янці, був довголітнім настоятелем храму св. Івана Богослова в с. Острівцях Луцького повіту, знайшов

там разом із дружиною Мартою, дітьми вічний спочинок після земних доріг [19, с. 106–107].

Церква св. Івана Богослова, 1868 року побудована на місці попередньої, славилася своїми знаними пам'ятками церковного мистецтва Волині, зокрема безцінними іконами відомого іконописця XVII ст. Семена Степанського з недалекого літописного княжого містечка Степань [18, с. 232]. Батько майбутнього владики Геннадія о. Федір народився в с. Острівцях 19 квітня 1866 року, був третьою дитиною в о. Василя і матушки Марти, скінчив 1882 р. Милецьке духовне училище і 1888 р. – Волинську духовну семінарію в Крем'янці, одружений з Лідією, донькою о. Йосипа Новоселецького, рукоположений 8 листопада 1891 року архієпископом Волинським і Житомирським Модестом у сан священника, призначений на парафію в с. Годомичі Луцького повіту, був довголітнім настоятелем місцевої церкви Різдва Пресвятої Богородиці. Тут знайшов вічний спочинок після земних доріг, багаторічного служіння в Божому винограднику.

Отець Федір Шиприкевич і матушка Лідія народили і виховали четверо синів, які продовжили відомий давній волинський священничий рід: Григорій, 29.09.1892 р., Олександр, 10.06.1896 р., Іван, 22.09.1899 р., Никон, 23.03.1901 р. [5, арк. 192–193]. Всі сини о. Федора скінчили Милецьке духовне училище, Григорій – Холмську, а решта – Волинську духовну семінарію в Житомирі, Крем'янці.

Найстаршого сина, Григорія, хресними батьками були: отець-настоятель церкви Св. Тройці (1650 р.) у с. Тростянці Аксентій Радецький і дружина волосного писаря з містечка Степань Рівненського повіту Варвара Зіневич. Слід наголосити, що Григорій з дитинства був допитливою дитиною, мав добру пам'ять, багато читав, належав до найздібніших учнів Милецького духовного училища – школи для дітей православного духовенства Луцького, Ковельського, Володимирського повітів [15, с. 8]. Напередодні Першої світової війни Григорій Шиприкевич 14 червня 1914 року скінчив Холмську духовну семінарію і після одруження з Марією Максимович, випускницею Жіночого духовного училища в Житомирі, донькою священника із с. Чайчиць Крем'янецького повіту, 16 травня 1921 року прийняв священничу хіротонію в м. Гродно [8, арк. 75]. У подружжя о. Григорія і Марії було двоє дітей: син Олег (1918 р. н.) та донька Людмила (1928 р. н.). Дружина священника Марія і син Олег з дитинства хворіли на туберкульоз, і ця хвороба передчасно забрала їх від родини.

Польська окупаційна влада на Волині 1919–1939 рр. робила все для того, щоб збудувати на наших споконвічних українських землях свою Малопольщу, переслідувала і карала не лише своїх політичних опонентів, особливо членів українських патріотичних організацій, а й свідоме свого українства православне духовенство, до якого належали всі брати Шиприкевичі з о. Григорієм на чолі.

Найбільшою карою для священників було часте переміщення з парафії на парафію. Так, за документальними джерелами Держархіву Волинської області в 1921–1934 рр. о. Григорій Шиприкевич короткочасно був настоятелем парафій церкви Св. Тройці у містечку Соکیل Луцького повіту, Св. Миколая – у с. Волошках Ковельського повіту з приписним с. Колодяжним – колискою родини Косачів на Волині, де він був добре знайомий з наймолодшим братом Лесі Українки Миколою. Звідти він ненадовго 1928 р. був настоятелем храму в селі Омеляник Полонської волості за 5 км від Луцька. Тут у них 12 червня народилася донька Людмила Шиприкевич-Васинчук, яка нині проживає в м. Чикаго (США) [11].

По короткому перебуванні тут о. Григорія як знаного українського священника-патріота, духовного опікуна місцевої філії «Просвіта» польська окупаційна влада переводить до с. Ворокомла Камінь-Каширського повіту Поліського воєводства, де священник упродовж кількох років був настоятелем місцевого храму Покрову Пресвятої Богородиці, побудованого 1889 року парафіянами. Тут о. Григорій обслуговував ще й приписну Почаєво-Богородичну церкву (1773 р.) в недалекому селі Залаззя. Це переміщення на глибоке Полісся не було випадковим. Польська поліція мала повну інформацію про хвороби матушки Марії, сина Олега і поліські багна і трясовини. Сирість, вологий клімат не сприяли позбавленню від туберкульозу, а, навпаки, хвороба загострювалась, тому син Олег довгий час перебував у рідні матері у с. Чайчицях на Крем'яничині. Але й у селі Ворокомле священник не має спокою від своїх опікунів – польських поліцейних урядовців: його переміщають у 1931 році до с. Кураша, біля містечка Дубровиця Сарненського повіту [6, арк. 109]. Тут він короткий час був настоятелем давнього храму Преображення Господнього, 1605 р. побудованого князем Юрієм Гольшанським. Святиня нагадувала безцінний музей-архів, де зберігалися рідкісні рукописні Євангелія, першодруки – Богослужбові книги, фундушові грамоти князів Гольшанських-Дубровицьких, відомі ікони Рай і Пекло, високомистецький у

стилі українського бароко іконостас, хрести, чаші, плащаниці, хоругви та інше [17, с. 91–96].

Але й у с. Кураші Дубровицької гміни священику з родиною не дала польська окупаційна влада довго перебувати, і його було переведено настоятелем церкви Св. Параскеви (1754 р.) в с. Тинне та приписного храму Св. Юрія (1765 р.) у с. Зносичах [7, арк. 15а].

Церкву Св. Юрія у с. Зносичах, видатну пам'ятку архітектури, місцеві комуністи з наказу своїх московських зверхників на Великдень 1979 року розламали, особливо відзначилися під час вандалізму тогочасні голови сільської ради Тимофій Глазов і колгоспу Іван Павловський [14, с. 8–9].

Село Тинне належить до давніх поселень Волинського Полісся і виводить свою назву від слова «тин», стіна, якою воно було оточене в середньовіччя. Перша писемна згадка з'являється у 1463 році, тоді село належало князям Збараським, а по них – Острозьким, Радзивилам, Любомирським. Церква св. Параскеви (1754 р.) була побудована на місці попередньої і належала до визначних архітектурних пам'яток Полісся [21, с. 444–445].

У Тинному народився визначний український громадський діяч, письменник, очільник Рівненського повітового товариства «Просвіта», редактор часопису «Громада» в Луцьку, автор численних книг, статей Антон Чекмановський, із яким у 30-х роках о. Григорій Шипракевич був добре знайомий і мав теплі та дружні стосунки, приймав його на своїй парафії як бажаного гостя. Ця парафія залишалася під опікою о. Григорія від 22 жовтня 1935 року аж до травня 1942 року, коли священика було покликано архієписко-адміністратором УАПЦ владикою Полікарпом до архієрейського служіння Богові й рідному народу [8, арк. 75].

Документальні джерела ДАВО того періоду характеризують о. Григорія як відданого українського священика-патріота. Його син Олег заочно навчався у Волинській духовній семінарії [9, арк. 3–4], був, як і вся свідомо тогочасна волинська молодь, яскравим прихильником ОУН, передчасно згорів від туберкульозу, а незабаром та ж хвороба забрала й матушку Марію. Обоє вони знайшли спочинок у селі Тинне, а священик лишився вдівцем з малолітньою донькою Людмилою, з якою судилося йому ділити всі радощі й болі подальшого священичого, архієрейського життя на рідній землі й на еміграції.

У вересні 1939 року під ударами двох імперіалістів коричневого Берліну і червоної Москви впала поверсальська Польща, і на Волинь прийшли московсько-більшовицькі «визволителі», які розпочали своє «визволенн» волинян від хліба, майна, землі

й самого життя. Над священником і його донькою Людмилою повисло червоне марево «визволення» енкаведистами до московських тюрем, концтаборів і 21 місяць окупаційного періоду, однак війна між вчорашніми союзниками – гітлерівською Німеччиною і сталінським СРСР – врятувала родину від вірогідної смерті в московських ГУЛАГах.

Із приходом нацистів у червні 1941 року на Волинь в Україні розпочався процес Другого відродження УАПЦ під керівництвом архієпископа Луцького і Ковельського – владика Полікарпа Сікорського. 24 грудня 1941 року створено Тимчасову адміністрацію, яку, з благословення митрополита Діонісія, очолив владика Полікарп, а 8–10 лютого 1942 року в Пінську відбувся перший собор УАПЦ, під час якого було висвячено в єпископи о. Никанора Абрамовича, о. Ігоря Губу; владиками Олександром Іноземцевим, Полікарпом Сікорським тим самим покладено початок творення українського національного єпископату.

Відродження Української Автокефальної Православної Церкви на звільнених від московських більшовиків українських землях потребувало нових єпископів, які б очолили це відродження у всіх регіонах України, зокрема на східних і південних наших землях.

Адміністрація УАПЦ в Луцьку та владика – вікарій Никанор Абрамович, Ігор Губа – підшукували таких кандидатів до єпископського служіння.

Про єпископські хіротонії УАПЦ в Києві і Луцьку історичне джерело зберегло нам таку інформацію:

Величезні простори визволених східних українських земель внаслідок більшовицького панування залишилися без належної духовної опіки. Українці цих земель безупинно зверталися до адміністрації УАПЦ на визволених землях про висвячення нових єпископів, які могли б належно керувати духовним життям визволеного українського народу. Ідучи на зустріч цим гарячим бажанням, адміністрація УАПЦ постановила хіротонізувати ряд нових єпископів. Хіротонія відбулася в Андріївському соборі в Києві згідно з канонами Святої Православної Церкви.

У дні 9–17 травня 1942 року були висвячені архімандрити: Фотій (Тимошук) – в єпископа Чернігівського, Мануїл (Тарнавський) – в єпископа Білоцерківського, Михайл (Хороший) – в єпископа Єлисаветградського, Мстислав (Скрипник) – в єпископа Переяславського, Сильвестр (Гаєвський) – в єпископа Лубенського, Григорій (Отійчук) – в єпископа Житомирського. Хіротонії єпископські відбувалися майже потаємно в нижній

церкві Андріївського собору в Києві, щоб не довідалась німецька влада. Дійсно, скоро після цих висвячень архієпископ Полікарп одержав 26 травня 1942 року розпорядження райхскомісара України, аби висвячення єпископів не відбувались надалі без попередньої згоди з німецькими урядами, додавати докладні біографічні відомості про кандидатів [3, с. 222].

Однак і ці хіротонії єпископів не давали можливості охопити архіпастирською опікою всі східні і південні терени українських земель, зокрема і Січеславщину (Дніпропетровщину), тому владика Полікарп звернувся з проханням до повдвілого о. Григорія Шиприкевича дати згоду на чернецтво і єпископство. Після тривалих роздумів така згода була отримана, і 24 травня 1942 року на Зелені свята в Луцькому кафедральному соборі владика-адміністратор Полікарп і владика Мстислав Переяславський хіротонізували архімандрита Геннадія на єпископа Дніпропетровського. Хіротонія нових єпископів – це виконання однієї з головних постанов Собору єпископів у Пінську з місяця лютого того ж року [12, с. 3].

На час хіротонії владика Геннадія Шиприкевича на Січеславщині спонтанно розпочалося церковне відродження. Вірні відкривали не доруйновані московськими безбожними комуністами храми, шукали священнослужителів з Першого відродження УАПЦ під керівництвом митрополита Василя Липківського, яких не домордували московські червоні кати. Про все це довідуємося в тогочасному історичному джерелі:

– Багато парафіян з великою охотою приступило до ремонту і оформлення церков у Дніпропетровській області. Зараз уже в багатьох селах відкрилися церкви. Так, наприклад, по Солонянському районі відкриті церкви в таких великих селах: Солонному, в Сурсько-Михайлівці, в с. Привольному й інших. Зараз в районі налічується 6 церков, у яких відправляються служби Божі [2, с. 5].

Однак на Січеславщині відчувалась гостра потреба як у храмах, які в переважній більшості звандалізували московські червоні атеїсти у 20-х – 30-х роках і вірні пристосовували світські будівлі під тимчасові святині, так і у священнослужителів.

– В раді Дніпропетровського кафедрального собору Української Автокефальної Церкви, – читаємо в тогочасному історичному джерелі, – зараз розглядається питання про відкриття Богословських курсів з терміном навчання шість місяців. Викладачами деяких дисциплін на цих курсах буде забезпечено силами кафедр Державного університету. Курси мають на меті підготувати священнослужителів для периферії Україн-

ської Автокефальної Православної Церкви Дніпропетровської області [1, с. 3].

На шестимісячних пастирських курсах згідно з програмою, яку затвердила адміністрація УАПЦ в Луцьку, слухачі мали вивчати такі предмети з відповідною кількістю годин на тиждень:

Методика вивчення Біблії – 6 годин.

Катехізис – 5 год.

Церковне право – 2 год.

Церковна історія – 4 год.

Церковний спів – 8 год.

Німецька мова – 6 год.

Українська мова – 4 год.

Церковнослов'янська мова – 2 год.

Керівництво церковними справами – 1 год.

Сектознавство – 2 год.

Разом 40 год. на тиждень [10, арк. 90].

Владика Геннадій Шиприкевич після хіротонії на початку червня 1942 року разом зі своїми братами отцями Олександром, Іваном, Никоном, чотирнадцятилітньою дочкою Людмилою прибули до Січеслава, де вже на той час у місті діяла Окружна церковна рада, до складу якої входили: Іван Ритов (голова), Максим Струп, професор Тихон Бабій, Теодос Капітоненко та інші [16, с. 493]. На час прибуття владика Геннадія також уже було діючих близько 30 парафій; брак приміщень і кандидатів у священство стримували зріст парафій рідної Церкви, але правлячий владика єпархії зорганізував шестимісячні пастирські курси при Січеславському єпархіальному управлінні в м. Кам'янську, і з їх випускників було висвячено близько 30 священників.

Кафедрою єпископа Геннадія у Січеславі був собор Преображення Господнього. Ця святиня залишилася під прицілом автономістів, які вдалися до злочинних методів.

– В тяжких умовах проходила тут церковна праця братів Шиприкевичів, – писав о. Демид Бурко в праці «УАПЦ – вічне джерело життя», – в Січеславі місцеві автономісти напосілися відібрати від українців кафедральний собор. А коли їм це не пощастило, вони підклали під нього вночі бомбу. На щастя, вона вибухнула, коли в храмі не було нікого.

Владика Геннадій Шиприкевич зі священниками єпархії провів велику місійну працю на Січеславщині, по якій пройшла московсько-комуністична безбожна чума, що поварварськи сплюндрувала не лише храми, а й душі вірних,

і потрібно було багато праці і зусиль, щоб заново засвітити непогасну віру святого Українського Православ'я в українській боголюбивій душі.

– Коли до Дніпропетровська прибув у червні 1942 року єпископ Геннадій, то зорганізованих і зареєстрованих при Церковно-єпархіальній раді в Дніпропетровську було біля 30 українських парафій, але через місяць перебування і праці українського єпископа на Дніпропетровщині стало вже 70 українських парафій, а перед Різдом Христовим 1942 року було вже понад сотня українських парафій, зареєстрованих у архієпископа Геннадія... За неповне півторарічне очолювання Січеславської кафедри владика Геннадій висвятив 83 священники; українських парафій на день евакуації в 1943 році з Дніпропетровська було на Дніпропетровщині понад 150, – знаходимо в історичному джерелі [13, с. 234–235].

1 жовтня 1943 року архієпископ Січеславський з братами після місії на Січеславщині прибув на Волинь у розпорядження митрополита-адміністратора владика Полікарпа, який у грудні того ж року призначив його на Володимирську кафедру, яку з наближенням фронту архіпастир залишає і виїжджає з донькою Людмилою на еміграцію. Його ж брати, отці Олександр, Іван, Никон, залишаються на рідній Волині і з приходом московських червоних окупантів були заарештовані енкаведистами, пройшли через жахи комуністичних тюрем і концтаборів лише за те, що безкорисно вірою і правдою служили Богові, Україні, рідній Церкві, але не стали зрадниками, запроданцями свого багатостраждального народу. Вони не шукали на земних дорогах свого життя дочасних матеріальних цінностей, не губили себе у золоті-сріблі, облуді, напоях і їжі, не шукали «лукавої слави». Найбільші їхні цінності – їхні непорочні діла, які зберігаються на небі.

Першою зупинкою на еміграції була Варшава, де в митрополита Діонісія зупинилась майже вся ієрархія Другого відродження УАПЦ 1941–1944 рр. зі своїм першоієрархом митрополитом Полікарпом.

Тут, у Варшаві, з 11 березня по 8 квітня 1944 року відбулася сесія Собору єпископів під головуванням свого першоієрарха, на якій було прийнято ряд ухвал.

– Найважливішою з усіх ухвал Собору єпископів, – читаємо в історичному джерелі, – було прийняте на засіданні 4 квітня того ж року «Тимчасове положення про управління святої Української Автокефальної церкви», згідно з яким

найвищим органом УАПЦ до Всеукраїнського Помісного Собору, був Собор у складі всіх її єпископів. Скликає Собор єпископів і очолює його митрополит, він же «Місцєблюститєль Київського митрополитичого престолу». Виконавчим органом Собору єпископів встановлено Синод у складі голови – митрополита Полікарпа, заступника голови – архієпископа Геннадія Шиприкевича, членів – архієпископів – Никанора Абрамовича й Ігоря Губи, секретаря – єпископа Платона Артем'юка [3, с. 210–211].

З Варшави із наближенням фронту український єпископат і священство виїхали через Криницю до Словаччини, Австрії. По закінченні війни наша ієрархія і духовенство опинились у таборах ДІ-ПІ.

Архієпископ Геннадій Шиприкевич брав активну участь у церковно-релігійному житті того часу. За чотири роки з 1946 по 1949, часу від'їзду більшості єпископів і духовенства та вірних у країни Америки, Австралії, Західної Європи, з благословення і під керівництвом першоїєрарха владики Полікарпа, митрополита УАПЦ, на еміграції після першої у Варшаві відбулось п'ять сесій Собору та 12 сесій Священного Синоду, в яких брав участь владики Геннадій.

По закінченні своєї архіпастирської діяльності на еміграції в Західній Німеччині у 1945–1949 роках архієпископ Геннадій з донькою Людмилою виїхав до США і був активним учасником Собору поєднання 14–15 жовтня 1950 року. Однією з ухвал того Собору було прийняття владики до складу єпископату Української Православної Церкви в США, яка з того часу вперше у своїй історії мала повну ієрархію, необхідну для незалежності Церкви, щоб самій для себе ставити нових єпископів, а не шукати і позичати їх для себе [3, с. 366].

Архієпископ Січеславський і Чиказький Геннадій Шиприкевич, по 12 роках свого архіпастирського служіння у складі Української Православної Церкви в США, 1 вересня 1962 року вийшов разом зі своєю парафією Св. Тройці у Чикаго зі складу її єпископату, а 15 листопада 1964 року перейшов під омофор Царгородського Патріархату, як єпископ-вікарій єпархіяльного архієрея Богдана Шпильки [3, с. 368].

27 жовтня 1973-го, на 81 році життя, скінчилися земні дороги архієпископа Геннадія, тлінні останки якого знайшли вічний спочинок на кладовищі Ельмвуд біля Чикаго.

У Чикаго залишилась із родини донька владики Людмила Васинчук та його двоюрідний брат – Володимир Шиприкевич

у Філадельфії, які на початку 90-х років минулого століття знайшли контакти з автором цих рядків, який тоді брав активну участь у Третньому відродженні Української Автокефальної Православної Церкви (а з 1992 р. – УПЦ КП) на Волині. З ініціативи автора та з благословення владики-митрополита Іоана Боднарчука, в Луцьку і на Волині (Ківерці, Ковель, Мизів, Рівне) проведено було ряд вечорів пам'яті волинських владик Другого відродження УАПЦ: митрополитів Полікарпа Сікорського, Никанора Абрамовича, архієпископів Ігоря Губу, Геннадія Шиприкевича, єпископа Платона Артем'юка.

12 квітня 1994 року створено комітет: голова – митрополит Іоан, заступник голови – Володимир Рожко, члени – о. Богдан Гринів, Катерина Шаварова, Антоніна Голентюк, Володимир Гаврилюк, Володимир Борщевич, який підготував і провів 23 жовтня 1994 року в будинку «Просвіта» у Луцьку вечір пам'яті волинських владик: митрополита Никанора Абрамовича, архієпископа Геннадія Шиприкевича. На руки членів комітету надіслали свої привітання церковні ієрархи США, Канади, митрополит Анатолій Дублянський і багато інших, серед них вітання учасникам від п. Людмили Васинчук, у якому вона писала:

– Всечесні отці, дорогі співвітчизники! З великим зворушенням прочитала я повідомлення про Ваш намір організувати пам'ятний вечір волинських владик та запрошення для мене прийняти у ньому участь. На жаль, дорога з Чикаго до Луцька далека, і приїхати я ніяк не зможу. Тому прийміть мій низький поклін та сердечне вітання з нагоди проведення вечора пам'яті волинських владик.

Величезним скарбом, який ми зобов'язані передати своїм нащадкам, є наша Церква, яка пройшла через Голгофу, та незнищеною виявилася душа нашого народу, і з-поміж нього такі сподвижники, як Ви, які з потоку історії видобувають затерті сторінки, щоб увіковічити достойно пам'яті владик, зокрема мого батька архієпископа Геннадія. Він разом зі своїми братами гідно і чесно служили рідній Церкві та своєму народові як на Волині, так і на Східній Україні. Багато прийшлося перетерпіти їм у своєму житті, особливо тим, які потрапили під тяжкий гніт радянської влади на рідній землі.

Але я вірю, що їхні страждання не пройшли даремно. Об'єднається наша Українська Церква і згуртує народ на побудову рідної Держави, закликаючи його до братньої любові, а не до самовбивчих міжусобиць.

Хай же допоможе Вам Господь в увіковіченні історії нашого багатостраждального народу, а зокрема Української Православної Церкви.

жовтень 1994 року

з глибокою пошаною
щиро ваша Людмила Васинчук
[11, арк. 45]

Українська преса в діаспорі, менше в Україні, широко висвітлювала перебіг вечорів пам'яті волинських владик у Луцьку, які читали українці в розсіянні і на рідній землі. Пані Людмила Васинчук пізніше до автора цієї статті писала:

– Дорогий п. Володимире! Прийміть цей скромний дарунок як доказ моєї вдячності за Вашу безкорисну працю і старання влаштувати «Вечір пам'яті волинських владик». Сердечне Вам спасибі за все і дай Вам Боже сили і витривалості працювати і далі для добра нашої Батьківщини і церкви. З повагою і привітом Людмила Васинчук [11, арк. 54]

Довший час листувався з автором і двоюрідний брат владика Геннадія інженер Володимир Шиприкевич. Уривок з одного із листів від 8 квітня 1994 року через його цінність для нашої наукової проблематики подаємо нижче:

– Шановний п. Володимире! [...] За родинним переказом, рід Шиприкевичів походить з Устилугу, де на початку 18 ст. священиком був о. Яків Шиприкевич (за документальними джерелами ДАВО, виявленими автором, – із с. Рогожан біля Устилугу. – Авт.).

Його, і всю родину, скосила якась пошесть, яка прокотилася по Волині десь у тім часі. Лишився лише один син Василь, що був тоді учнем Волинської духовної семінарії в Крем'янци. По скінченню семінарії Василь Шиприкевич був деякий час «надзирателем» тої ж семінарії, а потім одружився з донькою пароха с. Острівці Володимирецької волості отця Никифора Дашкевича – Мартою. По виході о. Никифора в «за штат» о. Василь Шиприкевич зайняв парафію в Острівцях і прожив на ній свій вік до смерті 1918 році. Отець Василь і пані matka Марта є родоначальниками чисельного роду Шиприкевичів, що жили і трудилися на Волинському Поліссі.

Мій батько о. Петро Шиприкевич був останнім сином о. Василя і Марти. У 1905 році він зайняв місце свого батька як парох церкви Св. Івана Богослова і займав це місце до своєї смерті в 1968 році... Я сам, по скінченню політехніки, мав роботу в Галичині, там одружився, і мої зв'язки з Волинню урвалися. Тому мої відомості про дальшу долю Шиприкевичів та споріднених

родин Борковських, Концевичів, Божовських, Саковичів та інших ніякі... [11, арк. 2].

Ця наукова розвідка про владика Геннадія і велику, широкозnanу священичу родину Шиприкевичів є вже не першою спробою автора повернути їх із забуття, а вінком вічної пам'яті на могилах мучеників з цього роду буде монографія з життєпису архієпископа Січеславського і Чиказького, нашого великого крайнина, українця, яка неодмінно прийде до читача.

1. Богословські курси // Український голос. – Луцьк, 1942. – 21 травня. – Ч. 21. – С. 3.
2. Відкриття церков на Дніпропетровщині // Український голос. – Луцьк, 1942. – 16 квітня. – Ч. 16. – С. 5.
3. Власовський І., проф. Нарис історії Української Православної Церкви: У 4 т., 5 кн. – К.: Вид. Української Православної Церкви Київського Патріархату, 1998. – Т. 4. – Ч. 2. – 416 с.
4. Державний архів Волинської області. – Ф. 35. – Оп. 5. – Спр. 364. – Арк. 219.
5. ДАВО. – Ф. 35. – Оп. 5. – Спр. 385. – Арк. 192–193.
6. ДАВО. – Ф. 46. – Оп. 6. – Спр. 456. – Арк. 109.
7. ДАВО. – Ф. 46. – Оп. 9. – Спр. 3799. – Арк. 15а.
8. ДАВО. – Ф. 46. – Оп. 9. – Спр. 4195. – Арк. 75.
9. ДАВО. – Ф. 46. – Оп. 9. – Спр. 4765. – Арк. 3–4.
10. ДАВО. – Ф. Р-2. – Оп. 1. – Спр. 118 – Арк. 90.
11. ДАВО. – Ф. Р-3441. – Оп. 1. – Спр. 63. – Арк. 2, 45, 54.
12. Повідомлення (без назви) // Український голос. – Луцьк, 1942. – 28 травня. – Ч. 22. – С. 3.
13. Рожко В. Блаженніший митрополит Полікарп Сікорський: шлях до автокефалії. – Луцьк, 2015. – 348 с.
14. Рожко В. Великдень в Зносичах // Праця й життя. – Канбера, 1993. – Ч. 125. – С. 8–9.
15. Рожко В. Ієрархи Української Православної церкви: митрополит Никанор, архієпископ Геннадій. – Луцьк, 1994. – 12 с.
16. Рожко В. Нарис історії Української Православної церкви на Волині. – Луцьк, 2001. – 670 с.
17. Рожко В. Релігійні, культурно-освітні осередки північного Погориння: Кураш, Бережниця, Селець // Наукові записки. – Випуск V. – Рівне, 2007. – С. 91–96.
18. Рожко В. Українське православне церковне мистецтво Волині (IX – XX ст.). – Луцьк, 2006. – 399 с.
19. Рожко В. Хрести історичної Волині IX – XX ст. – Луцьк, 2012. – 177 с.
20. Теодорович М. Волинська Духовна семінарія. – Почаїв, 1901. – 1023 с.
21. Цинкаловський О. Стара Волинь і Волинське Полісся. – Вінніпег, 1986. – Т. 2. – 578 с.